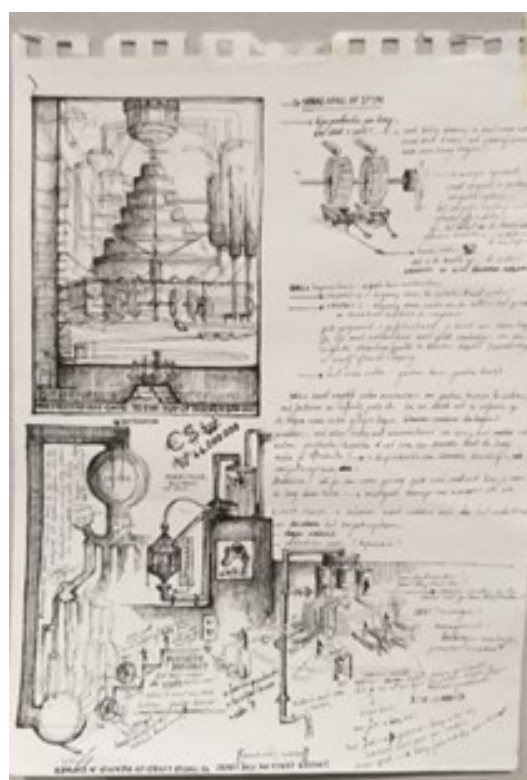

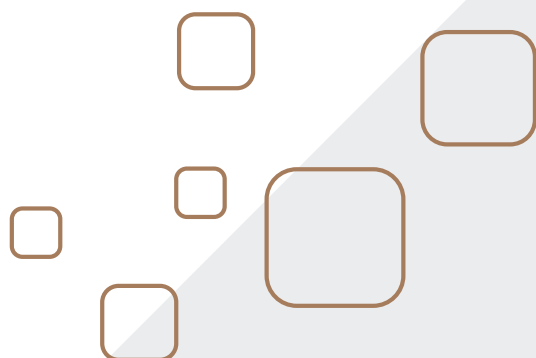

Power
vrouw

HET WATERWERK VAN ONS GELD

TENTOONSTELLING
RIJKSMUSEUM TWENTE

Recent bezocht ik een zeer leerzame tentoonstelling in het Rijksmuseum Twente. Ik wilde er om twee redenen heel graag heen: prachtige pentekeningen én een inhoudelijk verhaal wat mij ook zeer aansprak.

Het thema van de tentoonstelling is 'Ons geldstelsel'. Een onderwerp wat me al heel lang bezig houdt, maar opnieuw gevoed en getriggerd wordt door berichten die nu alweer twee jaar rondgaan in de media: 'You will own nothing and you will be happy'. (Je bezit niets maar je zult gelukkig zijn).

Het thema geld begon voor mij echt te leven begin 1980. Ik 'kocht' mijn eerste huis via een hypotheek met 12% rente. Blij dat ik bezitter van een huis was, niet geheel beseffend dat er een volledig maandsalaris verdween naar dit maandelijkse contract met de bank. Ik was ineens een schuldenaar en voelde me een beetje slaaf van het geld. Een paar jaar later las ik het boek Schaduwarbeid van Ivan Illich, die sprak over arbeid en schaduwarbeid en wat dat ieder mens kost aan geld, energie en tijd. Het schudde me flink wakker en ik besloot tot grondige veranderingen. Een simpele rekensom van basisbehoeften liet me zien hoeveel geld ik per maand nodig had en hoeveel uur ik daarvoor moest werken.

De sleutelwoorden werden vanaf dat moment: consuminderen en materieel afkicken. Een heerlijk proces, ik voelde me daarna behoorlijk bevrijd van de nodige ballast. De jaren verstreken, mijn persoonlijke issues rond geld had ik dan wel opgelost, maar het landelijke én wereldse beeld rond economie en geld bleef bestaan. Sterker nog: het werd steeds duidelijker en indringender zichtbaar. Toenemende armoede, ongelijkheid, de enorme druk op economische groei, overconsumptie, digitalisering, de macht van grote multinationals, kapitalisme, globalisme. Grote ingewikkelde thema's die soms tolden in mijn hoofd en dat brein vroeg om meer helderheid en bewustwording. Hoe heeft het zover kunnen komen?

Ik ben er in 2020 opnieuw veel over gaan lezen en bekijken. En zo kwam het dat ik naar die tentoonstelling ging, mede omdat ik van mijn nieuwe 'verslaving' kunstgeschiedenis en tekenen houd. Twee vliegen in één klap, hoe mooi kun je het krijgen? Ik had een prachtige dag in een al even prachtig museum. Tijd om even binnen te gaan kijken ...

**YOU WILL OWN NOTHING
BUT WILL BE HAPPY**

Het thema geld houdt de wereld al heel lang bezig. Zo is het werk van James Gillray ook te bewonderen in het Rijksmuseum Twente. Zijn satirische cartoon uit 1797 vind ik werkelijk heel grappig. 'Political-ravishment, or the Old Lady of Threadneedle Street in Danger!'

De 'Old Lady' is een dunne oude dame, geheel gekleed in 'One' pondbiljetten, en gezeten op een met ijzer beslagen schatkist met het opschrift 'Bank of England', vastgemaakt met twee zware hangsloten. Ze gilt en werpt haar magere armen in de lucht bij Pitt's avances: hij heeft van rechts een grote stap naar haar gemaakt, zijn rechterhand om haar middel; zijn linkerhand duikt in een spelonkachtige zak en haalt er munten uit. Hun profielen raken elkaar bijna en hij lijkt haar te willen kussen. Ze schreeuwt: "Moord! - moord! - Verkrachting! - moord! - O jij schurk! - wat heb ik mijn eer zo lang onaangetast gehouden, dat het eindelijk door jou wordt verbroken? - O moord! - Verkrachting! - Ravishment! - Ruïne! - Ruïne! - Ruïne!!!" Pitt's hoed ligt op de grond; eronder is een boekrol met de titel 'Leningen'. Een licht getekende boog van de rotonde van de Bank vormt een achtergrond.

En daarna de mooie presentatie van Carlijn Kingma. Het was heerlijk dralen langs de tekeningen, zoveel te zien, als een goed gevulde etalage waar je niet uitgekeken raakt. Tof is dat ook haar werktekeningen worden getoond, een heerlijke mix van probeersels en handgeschreven tekst.

WATERWERK VAN GELD CARLIJN KINGMA

Wie maakt ons geld? Waar stroomt het naartoe? En waarom werkt ons financieel systeem niet voor iedereen? Deze vragen staan centraal in 'Het waterwerk van ons geld', het nieuwste project van kunstenaar en cartograaf Carlijn Kingma in samenwerking met Martijn Jeroen van der Linden (onderzoeker geldstelsel), Thomas Bollen (onderzoeksjournalist Follow The Money).

De inrichting van ons geldstelsel heeft grote invloed op onze economie, de verdeling van rijkdom en de manier waarop we met elkaar samenleven. Het is daarom belangrijk om het samenspel van ons monetaire, financiële en fiscale systeem goed te begrijpen. Deze drie onderdelen van het geldsysteem dragen bij aan (on)gelijkheid, (on)duurzame ontwikkeling en (in)stabiliteit. De toekomstige inrichting van deze systemen is van groot belang voor ons allemaal. De snelle ontwikkeling van digitale technologieën biedt nieuwe mogelijkheden om het geldstelsel te herontwerpen en fundamenteel anders in te richten.

De financiële wereld, het monetair stelsel en het bankwezen zullen voor de meesten aandoen als gesloten bolwerken. Als een natuurkundige wetmatigheid eerder dan een sociaal construct. Een domein van technici en wetenschappers, in plaats van politici en burgers. Maar toch is dat wat het is: een sociaal construct. Een verhaal met een enorme impact op allerlei aspecten van onze samenleving. Een set met afspraken, waar we over in gesprek moeten. Door geld te beschrijven als water wordt het mogelijk om te kijken waar het naartoe stroomt in de economie, wie er toegang heeft tot de bron, en waar droogtes vallen. Op deze manier ontwikkelen we een taal die meer mensen begrijpen. Die taal kan de huidige technocratische taal van economen, bankiers en fiscalisten vervangen en dat biedt handelingsperspectief voor burgers. Dit project beoogt de financiële geletterdheid in de samenleving te vergroten, en politieke betrokkenheid aan te wakkeren. Tegelijkertijd kan het dienen als inspiratiebron voor lokale initiatieven en het maken van andere keuzes.

Carlijn maakte er [een prachtige video](#) van die te bekijken is op internet.

Carlijn Kingma (1991) maakt ontzagwekkende en verfijnde tekeningen die zijn opgebouwd uit architectonische elementen en structuren. Haar tekeningen, of kaarten zoals ze deze zelf noemt, zijn imaginaire landschappen waarin ze de kijker meeneemt op reis langs de geschiedenissen en toekomstscenario's van grote thema's van de mensheid, zoals de utopie, het kapitalisme en de moderniteit. De werken van Carlijn Kingma komen altijd tot stand in samenwerking met andere kunstenaars, architecten, wetenschappers en filosofen.

